

Pacient de 89 anys, sense DVA i quadre depressiu, es nega a operació vital

Resum del cas

He tingut un cas d'una pacient, que em genera molts dubtes en el camp de l'ètica i volia consultar-ho amb la persona que vosaltres m'adreceu.

Es tracta d'una pacient de 89 anys, amb deteriorament cognitiu lleu (viu sola, només li porten l'esmorzar, el dinar i el sopar), el seu marit va morir fa poc i es troba en procés de dol. No presenta patologies cròniques destacables.

Consulta la família perquè des d'aquest matí, la troba obnubilada, diu paraules incoherents i té tremolor. En la visita destaca una freqüència cardíaca menor de 30 batecs per minut (normal 80), la resta d'exploració és normal. La família explica que aquest problema al cor li van detectar fa un mes i li van proposar la col·locació d'un marcapàs, però ella el va rebutjar, perquè va dir que.- "per lo que li quedava de vida, no valia la pena -" No se li va posar el marcapàs. La pacient no té DVA.

Jo li vaig dir a la família que, donat que no hi havia cap document per escrit on constés la voluntat de la pacient, algú hauria de signar una autorització a no col·locar un marcapàs. La família va dir que ells no volien signar cap paper, que es fes el que calgués. La pacient va ser traslladada amb Unitat medicalitzada del SEM a l'hospital i actualment es troba ingressada.

La meua pregunta principal és: Fins quin punt un pacient, amb salut acceptable, pot rebutjar un tractament?

Un pacient de 50 anys, en plenes facultats i sense patologies de base, amb un Infart agut de miocardi, pot rebutjar un tractament?

Fins quin punt un estat d'ànim depressiu pot fer que un pacient prengui una decisió de no intervenció terapèutica sobre la seva malaltia física que li causi la mort? Quin valor legal i a la pràctica, té aquesta decisió? És considera una decisió presa en ple bon estat de les seves facultats mentals?

Perdoneu la molèstia, però tinc molts dubtes en aquest camp. Si poguéssiu respondre'm o adreçar-me a algú que ho pugui fer, us estaria molt agraïda.

(Necessitaria una resposta el més urgentment possible, doncs voldria presentar el cas en una sessió de residents).

Gràcies de nou per l'atenció.

Esperant la vostra resposta us saluda atentament,

Resposta

A la pregunta de si un pacient amb una salut acceptable pot rebutjar un tractament, la resposta es que sí. Els pacients son autònoms i tenen dret a decidir, i els professionals hem de respectar les seves decisions, fins i tot quan siguin diferents del nostre criteri o contràries al que pensem. Això val tant si el pacient té fet el document de voluntats anticipades (DVA) com si no, i fins i tot en el cas que tingui fet un DVA i no coincideixi el que hi digui en el document amb el que ara ens expressa la persona.

El que és imprescindible abans de res és que els professionals que atenen i coneixen al pacient, l'informin de manera clara i entenedora d'allò que suposa acceptar o no acceptar el tractament, prova o intervenció. També és imprescindible estar segurs que aquella persona ha entès bé el que li hem explicat, que coneix i ha comprès els avantatges i els riscos tant d'acceptar com de rebutjar un tractament, que comprèn i accepta les conseqüències de la seva decisió.

També és imprescindible que el professional comprovi que aquella persona és competent per entendre el que li estem exposant i per prendre decisions. Que estigui segur que no hi ha situacions que poden alterar la seva competència com pot ser una depressió, un deteriorament cognitiu, pressions de qualsevol mena, que puguin estar influïent en la presa de decisions. Per comprovar això és possible que es necessiti la valoració d'altres professionals (psiquiatra, treballadors socials, oncòlegs, altres especialistes).

Tanmateix, cal deixar clar que l'autonomia és una característica dinàmica, la persona afectada pot canviar la seva decisió en qualsevol moment del procés, i el professional ha de deixar la porta oberta per si això es dona. Fer-li saber que seguirem en tot moment al seu costat per ajudar-lo i acompanyar-lo en tot el que pugui necessitar, tant si la decisió que pren creiem que és la millor per ell com si no. De la mateixa manera, també ho és la competència per decidir, i per aquest motiu és important assegurar que la persona és competent en el moment que pren la decisió; i cal ser encara més curós quan la decisió pot afectar negativament la seva salut, com és el cas del rebuig al tractament.

Des del moment que una persona està malalta, és fràgil, i el nostre deure és acompanyar-la, tant el que respecte a l'atenció sanitària com en el procés de presa de decisions sobre la seva salut.

En els casos en què el pacient tingui reduïdes les seves capacitats d'entendre o de decidir, per una malaltia aguda que li disminueix la consciència o la raó, farem cas del que el pacient, o el seu tutor si en té, hagués expressat anteriorment i, només, si no el coneixem i no tenim cap document legal farem servir el criteri professional.

En tots els casos i situacions deixarem escrit ben clar a la història clínica del pacient, la decisió presa i els motius que hi porten.

Bibliografia

LLEI 21/2000, de 29 de desembre, sobre els drets d'informació concernent la salut i l'autonomia del pacient, i la documentació clínica. DOGC núm. 3303, 11/01/2001
<https://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/3303/1129925.pdf>

Rebuig del tractament (I). Document del CEAAPICS.
<https://ceaapics.wordpress.com/consultes/rebuig-del-tractament/>

Recomanacions del Comitè de Bioètica de Catalunya davant el rebuig dels malalts al tractament. Comitè de Bioètica de Catalunya 2010.
http://canalsalut.gencat.cat/web/.content/_Sistema_de_salut/CBC/recursos/documentos_tematica/recomanacions_davant_rebuig.pdf

Agraïm la confiança que heu dipositat en el CEA, i seguim a la vostra disposició.

Comitè d'Ètica assistencial en Atenció Primària de l'ICS

(3a planta,. Centre Corporatiu de l'ICS. Gran Via de les Corts Catalanes, 587, 08007-Barcelona)
cea.ics@gencat.cat
<https://ceaapics.wordpress.com>

Barcelona, 12 de juny de 2019